

daha giyilebilecek gibi olduklarını söyleyerek itiraz etti. Pablo'nun elbiselerini üzerinden çıkartabilmek için, eski bir pulloverimi vermek zorunda kaldım. Zaten adam da aşağı yukarı benim ölçülerimde idi. Bir öğleden sonra, o bahçede işi ile uğraşırken Pablo merdivenlerden yukarı çıkıyordu. Uzaktan bakıldığında adamı ben sanmak mümkündü. Hem de benim pulloverimle... Nitekim Pablo önce bahçıvanı, sonra da beni görünce şaşırıp ve küfretmeye başladı: «İnanılır şey değil. Güünün birinde onun kadar sen de eğileceksin. O zaman elbiselerini, her önüne gelene hediye etmenin ne demek olduğunu anlıyacakmışın...»

PABLO'NUN ÇILGINLIĞI

Buna benzer bir olay daha cereyan etti. Bahçıvana, Pablo'nun eski deri bir ceketini vermiştim. Pablo ahtelyesinden dışarı çıkıp da, bahçıvanı kendi ceketi ile görünce çılgına döndü: «Artık çizmeyi aştin... Şimdi de bu çirkin herif mi olacağım -bahçıvan kendinden 20 yaş gençti-. Kor-kunç, canavarca bir iş bu. Bu bana yapılmaz. Böyle yapmakta devam edersen, burayı terk ederim...»

Her zaman olduğu gibi sakinleşmesi epey sürdü. Artık benim için yapacak tek şey kahyordu: Eski güveler tarafından yenmiş elbiselerini yakmak. Kendimi Landru veya M. Verdox gibi, öldürdümü karıların cesetlerini yakan canilere benzetiyordum bu durumda. Bu ameliye sırasında düğmelerin yanmıyarak geriye bir iz olarak kal mamaları için de gerekli tedbirleri almayı ihmal etmiyordum elbette

DUAYA İNANAN

TANRISIZ

Pablo bir ateist idi. Za-

Picasso

ile hayat

18

«Benim için dua etmelerini istiyorum»

man zaman annemden veya büyükannemden, benim için dua ettiklerini yazdıkları mektupları aldım. Pablo buna dalma işaret eder ve «Ama benim için de dua etmeleri gerekir. Ne den beni dışarıda bırakıyorlar?» derdi. İnanmadıktan sonra, dua etmeleri ile etmemeleri arasında ne fark gördüğünü sormaktan kendimi alamadım bir seferinde. Bunun üzerine, «Elbette benim açımdan fark var. Benim için dua etmelerini istiyorum. Bu gibi in sanlar bir şeye inanıyorlar ve duaları da karşısız kalmaz, bir şeyler ifade eder. Eeçh... Bu durumdan ben neden biraz faydalanmıyayım. Benim için

de dua etseler ne kaybederler?» dediydi.

BATIL İNANÇLAR

Bir kimsenin turnak veya saç buklesini aldığı kimse üzerinde hâkimiyet kuracağı gibi bir bütal inanç vardır. Bunun için bu gibi şeylerin yabancıların eline geçmesine engel olmaya çalışırlar. Öte yandan, bunlar, başkasının eline geçmesin diye yakıldıklarında da, ait oldukları kimse ölmüş, Bu gibi şeylere karşı nefret duyan Pablo, saçlarını kestirmez, aylarca uzun saçlarla doluşur, berbere gitmeye karar vermeye çalışır. Birisi bu tema üzerinde uğraşacak olursa, ortaya bir dram çıkar her-

halde. Saçın erkek gücünün timsali olduğu yolundaki eski düşünceye -Sanlı son gibi- inandığına eminim. Sakal önemli bir problem değildi ve her gün traş olurdu. Ama saç meselesi öyle değildi. Saçları ne kadar uzarsa, mesele de o kadar büyüyordu. Normal olarak sonunda saçlarını bana kestiriyor, bazen de aynanın karşısına geçerek kendi kesiyordu.

Pablo'nun takip ettiği başka fetişist temayüllere de rastladım. Bugün bile, çocukların tatillerini babalarının yanında geçirme ye gittiklerinde, eşyalarının arasına hiç olmazsa bir parça kumaş almadan görünmüyor Claude'u. Babasının aldığı ilk şey bir Tirol yen şapka oldu. Onu başka şapkalar izledi. Pablo'nun şapka sevdiği ileri sürülebilir. Fakat Claude'a değişmek için verdikleri de oldu. Bir defasında ise, bir genç için çok güzel, fakat bir yaş için garip olan poplin bir yağmurluğu alıyordu. Ne zaman Claude Güney Fransa'dan geri gel se, babasının pijamasını veya bir iki kravatını alıyordüğünü görüyordum halâ.

Nihayet Pablo'nun böyle hareket etmele, Claude'un gençliğinden kendisinin de faydalanacağını umduğunu kavradım. Bu sembolik bir davranıştı ve Pablo böylece kendi hayatını uzatacağını sanıyordu.

DİĞER KADINLAR

La Galloise'ya gidişimden sonra Pablo'nun ilgilendiği diğer kadınlar ve geçmiş hissi bağları ile ilgilenmemeye çalıştım. Bu her zaman kolay olmayıyordu ama. Müsait zamanlarda haberleri gelen fakat uzakta duran Dora Maar'dan söz etmiyordum. Keza Olga'da sahnedan çekilmişti. Küfürleri gene mektuplarının gelmesine rağmen.

Marie-Thereses ise bir başka mektup yazarı idi. Ama onun mektupları Olga'nunkilerden çok başkaydılar. Pablo hoş karşılyorda ben ise karşılyamıyordum.

Olga ile yaşadığı süre için de Marie Therese onun için çok önemli idi. Pablo için bir rüya, hem de erişilmesi güç bir rüya olmuştu. Gerçekten tam sahip olmadığı halde, onu sevmişti. O ise başka bir hayat yaşıyordu. ve gerçeklerden kaçmak için bir sığınaktı. Fakat Olga'dan ayrılıp, nihayet tam olarak Marie-Theres'e sahip olduğunda gerçek birden yerini değiştirdi. Fantazi ve rüya olan şey gerçek olmuştu. Bulunmama geçmiş hem de çift geçmiş olmuştu. Çünkü Marie-Thereseden bir çocuğu olacaktı. Sonra, Pablo'nun mantığına göre Marie-Theresenin yerine geçmiş, kendinden kaçılması gereken biri olmuştu. Yeni sığınak Pablo'nun resimlerini çekmek için gelen Dora Maar olmuş ve Marie-Theresenin durumuna düşmüştü.

Olga'nın Marie-Theresenin ve Dora Maar'ın bütün hikâyeleri ve hatıraları ve hayatımızın kullisinde devam eden geçmişlerine bana Pablo'nun bir Mavi Sakal kompleksi içinde olduğu kanaatini verdi idi. Bağların tam koparmıyor, bir zamanlar hayatını paylaştığı kadınların acıları ve sevinçleri ile kendi özel müzesinde bulunmalarından zevk alıyordu. Acı ve sevinç çığlıkları veya yaptıkları hareketler, hâlâ pamuk ipliğine bağlı olsa da hayatta olduklarını gösteriyordu. İpin bir ucunu ise kendi elinde tutmaktaydı. Zaman zaman neğeli, dramatik ve ya trajik olaylar meydana geliyor ve değirmenin suyunu temin ediyorlardı böylece.